

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุดรธานี เขต 4

Program Development Learning Management Competency of Childhood Teachers In the School of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4

ปิยะมาศ ทองเปลว¹, อำนวย ชนวงษ์²
Piyamas Thongplew¹, Amnaj Chanawonges²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2) ศึกษาวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนละ 1 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 17 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 13 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง รวมทั้งหมด 32 แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน ครูผู้สอน 32 คน รวมทั้งหมด 64 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ระยะที่ 3 การศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed., Graduate in Educational Administration, Mahasarakham University

² Faculty of Science, Mahasarakham University

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการเรียนรู้

2. ผลการศึกษาวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า มีการเสริมสร้างสมรรถนะ ดังนี้ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การพัฒนาโดยสถานศึกษา และ 3) การพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัด

3. โปรแกรมการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย มีองค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 4) โครงสร้างของโปรแกรม 5) เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรม ประกอบด้วย 3 โมดูล ประกอบด้วย โมดูล 1 การวิเคราะห์หลักสูตร โมดูล 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและโมดูล 3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการพัฒนา 35 ชั่วโมง วิธีการพัฒนา ได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การศึกษาดูงาน 3) การอบรม กระบวนการพัฒนา 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนา ขั้นที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมระดับมาก สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

คำสำคัญ: โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the present the desirable condition and performance management of teachers early childhood learning for schools Udon Thani Primary Educational Service Area Office Area 4. 2) to explore ways to enhance performance management of teachers, early childhood learning for schools. Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4. and 3) to develop a program to strengthen performance management, learning of teachers for early childhood education. Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4. The research 3 phase: Phase 1 is the educational component and a measure to develop capacity building. The learning of early childhood teachers. The samples include school administrators school was one person and teacher at the Primary School, the first man by the size of three sizes smaller sizes 17 schools. medium sizes 13 schools and a

large sizes 2 school. Total 32 schools administrators 32 peoples and teachers 32 peoples. in total 64 peoples. The randomized, stratified (Stratified Random Sampling) used to collect data, including statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation Phase 2 the development of the capacity building of teachers early childhood learning from the school the best practices. and Phase 3 development program to strengthen performance management of teachers early childhood learning.

The results were as follows:

1. Results of the study the current state and the desired performance of the overall learning of early childhood teachers are observed in all aspects. The desirable aspects of the performance management of teachers, early childhood learning, the overall demand in the two sides have very desirable in the fourth. Including the creation of the right course. The event promotes the development and learning of children. The creation of an environment conducive to the child's learning. The integration of learning.

2. Study how to enhance performance management of teachers, early childhood learning for schools Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4. Found there is capacity building: 1) self-development, 2) Developed by schools and 3) developing teacher agency.

3. To develop capacity building programs for teachers of early childhood learning. There are elements of the program include: 1) the importance of the program, and 2) the purpose of the program 3) format and how to develop 4) The structure of the program 5) the content and essence of the program consists of

3 modules. Module 1 analysis curriculum. Module 2 development activities. and Module 3 Evaluation of development and learning. The time to develop a 35-hour development methods include. Development methods: 1) self-study 2) to a study visit 3) the training process. The three development stages: Stage 1 assessment before development. Stage 2 assessing the development. Stage 3 assessment after development. Program Development Learning Management Competency of Childhood Teachers overall a reasonable level and feasibility overall level. Used to enhance the learning of teachers in early childhood education Udon Thani Primary Educational Service Area Office Area 4.

Keywords: Program development, learning management

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 8) ก็ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาเด็กวัย 3-5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) ให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านเหมาะสมกับวัย โดยยึดการจัดประสบการณ์ที่ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ และวางรากฐานชีวิตให้เด็กได้พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามกฎกระทรวงฯ ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมเน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่น ซึ่งเด็กจะได้ประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยจะจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมเสรี กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ตามตารางกิจกรรมประจำวัน ส่วนรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนของแต่ละโรงเรียนสามารถจัดทำได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ ป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน อีกทั้งปลูกฝังคุณธรรม

ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

แม้ว่าหลายฝ่ายจะร่วมกันเร่งขับเคลื่อนการศึกษาให้มีคุณภาพเพียงใด แต่จากรายงานการปฏิรูปการศึกษาของศึกษาธิการขั้นพื้นฐาน ในปี 2556 ถึงปัจจุบัน พบว่า ระบบการศึกษายังประสบปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก ปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ คุณภาพผู้เรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครู เพราะครูผู้สอนคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนโดยตรง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 42) จากการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ทีศนา แซมมณี, 2547: 49) พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจหัวใจหลักของการสอน กล่าวคือ ไม่จัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้ ขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นสอนแบบท่องจำ สอนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร และจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย ใช้สื่อแบบเดิมๆ ไม่เน้นให้ผู้เรียนคิดต่อยอด ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ที่ดี จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่

สอง เรียกว่า การปฏิรูปในสี่ใหม่ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาแห่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาครู ให้เป็นครูที่มีความสามารถ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการกำหนดระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้น โดยมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาบนฐานความคิดสมรรถนะ เพื่อให้ผู้บริหารและครูเข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะ โดยไปผูกกับการเลื่อนวิทยฐานะ และคาดหวังว่าจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเข้มแข็งจริงจัง และดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายทั้งของนักเรียนและของสถานศึกษา จากรายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามโครงการพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ครูมีการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย โดยลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้วยการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากใบความรู้ และใบงานที่สร้างขึ้น ซึ่งครูเข้าใจว่าเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากใบความรู้ และใบงานที่สร้างขึ้น ซึ่งครูเข้าใจว่าเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเพียงการสอนแบบเดิมที่เปลี่ยนจากการฟังครู เป็นการอ่านใบความรู้เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 49) ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ในด้านการ

จัดการเรียนรู้ มีครูที่จัดการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาน้อยมาก และในด้านการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูยังขาดภาวะผู้นำตนเอง (Self-Leadership) ครูขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีการใหม่ๆ ไม่กล้าที่จะตัดสินใจใช้วิธีการสอนแบบใหม่ และไม่กล้าเผยแพร่นำเสนอผลงานของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, 2556: 15)

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพการเรียนรู้ที่ดีของคน ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษาปฐมวัย หรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยที่สำคัญคือความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉลาด จันทสมบัติ, 2550: 4-6) จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งพัฒนา เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดหลักสูตรอบรมด้านการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ การจัดทำโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเข้ม การสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ใช้เองภายในหน่วยงาน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูปฐมวัย จึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย เพื่อให้ครูปฐมวัยใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
2. เพื่อศึกษาวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดของสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2-15) นำมาสร้างและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้ 1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) การบูรณาการการเรียนรู้ 5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 156 โรงเรียน แยกเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษา 156 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย 312 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 468 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน และครูปฐมวัย โรงเรียนละ 1 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด ดังนี้ ขนาดเล็ก จำนวน 17 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 13 แห่ง และขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง รวม 32 แห่ง ผู้บริหาร 32 คน ครู 32 คน รวมทั้งหมด 64 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนา ด้านปฐมวัย อยู่ในระดับดีมาก 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ใน ด้านการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาต้นแบบที่ผ่านการประเมินมาตรฐานระดับปฐมวัยในมาตรฐานที่ 5 และมาตรฐานที่ 6 อยู่ในระดับดีมากและดีมาก 2) เป็นสถานศึกษาต้นแบบ ที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย 3) สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ระยะที่ 3

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 มาร่างโปรแกรมเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 นำเสนอต่อ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 นำร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ผ่านการเสนอแนะจากกรรมการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและเสนอแนะอีกครั้งและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ระยะที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 มาร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และนำร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย เสนอทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 8 ข้อคำถาม 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก 7 ข้อคำถาม 3) ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 14 ข้อคำถาม 4) ด้านการบูรณาการ เรียนรู้ 2 ข้อคำถาม 5) ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 8 ข้อคำถาม และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก 7 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อื่นๆ เพิ่มเติม 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาการเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ และผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2-15) เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการ

และการเรียนรู้ของเด็ก 4) การบูรณาการเรียนรู้
5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ของ
เด็ก 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัว
ของเด็ก

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามของ
บุญชม ศรีสะอาด (2545: 63-71)

1.3 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างของ
เนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมถึงสภาพ
ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้าง
สมรรถนะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
ปฐมวัย

1.4 ประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้มาสร
ร่างเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณ
ค่า 5 ระดับ

1.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ พิจารณา
ตรวจแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจน
ความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำ
มาปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข
เรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา ความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยทำการหาค่าดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of
item-objective หรือ IOC) แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC
ตั้งแต่ 0.60-1.00 ได้จำนวน 46 ข้อ

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคณะ
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญ
เสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ
ผู้บริหารและครูปฐมวัยโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.8 นำแบบสอบถามจากการทดลอง
ใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธี

ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 96)
ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านและโดยรวม
ทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย
ที่เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ ตาม
กรอบสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2-15)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะทำการวัดโดย
การสัมภาษณ์

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตของ
เนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้าง เสร็จเสนอ
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ
แล้วนำมาปรับปรุง นำแบบสัมภาษณ์ เสนอผู้
เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะ
สมและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำ
แนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะ
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา ตรวจ
สอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรับปรุงจนได้แบบสัมภาษณ์
ที่สมบูรณ์

2.6 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บ
ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความ

อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 4

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 4

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง พร้อมรับแบบสอบถามคืน

1.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 4

2.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ที่มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 5 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 4

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูปฐมวัยด้วยตนเองจนครบทั้ง 5 แห่ง

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน นำข้อความที่ซ้ำกันหรือ คล้ายกัน รวบรวมข้อมูลอยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน แล้วประมวลผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อ

ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. จัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญและเป็นข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified)

3. การเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน พบว่า โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และการบูรณาการการเรียนรู้

2. วิธีการเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะพบว่า มี 3 วิธี คือ 1) พัฒนาตนเอง 2) พัฒนาโดยสถานศึกษา และ 3) พัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัด

3. โปรแกรมฯ ประกอบด้วย 1) ที่มาและ

ความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการพัฒนา 4) โครงสร้าง 5) เนื้อหา มี 3 โมดูล คือ 5.1) วิเคราะห์หลักสูตร 5.2) กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และ 5.3) ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เวลา 35 ชั่วโมง 6) วิธีการพัฒนา คือ 6.1) ศึกษาด้วยตนเอง 6.2) ศึกษาดูงาน 6.3) อบรม มีการพัฒนา 3 ชั้น คือ ชั้น 1 ประเมินก่อนการพัฒนา ชั้น 2 พัฒนา ชั้น 3 ประเมินหลังพัฒนาการประเมินโปรแกรมฯ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จากข้อค้นพบการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อย คือ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา จักรแก้ว และคณะ (2555) ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า โดยรวมครูปฐมวัยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องที่ครู

ต้องการพัฒนามากเป็นอันดับแรกคือ การเลือกวิธีการสอนและเทคนิคการสอน รองลงมา คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการเลือกใช้สื่อและจัดทำสื่อการสอน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยยศ ชวระนอง (2556: 138-139) ได้ศึกษาการพัฒนามาตรฐานวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: วิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับ พบว่า ปกติวิสัยของมาตรฐานวัดสมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคะแนนเต็มเท่ากับ 270 คะแนน จำแนกเป็น 5 ระดับได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 269 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดีมาก ระหว่าง 249 ถึง 268 มีสมรรถนะอยู่ในระดับดี ระหว่าง 228 ถึง 248 มีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ระหว่าง 206 ถึง 227 มีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ และคะแนนน้อยกว่า 206 มีสมรรถนะอยู่ในระดับต้องปรับปรุง จึงเกิดการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา วารินัน (2557: 78-90) ได้ศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก และยังสอดคล้องผลการวิจัยของ พิมพิกา จันทไทย (2558: 158-159) ได้การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาที่มงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล พบว่า สภาพปัจจุบัน ในการพัฒนาที่มงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับน้อยและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ส่วนปัญหาการพัฒนาที่มงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาวิธีการเสริมสร้าง

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า มีการเสริมสร้างสมรรถนะดังนี้

1) การพัฒนาตนเอง เช่น การฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การช่วยเหลือเพื่อนครูปฐมวัยในการทำงาน การนำเสนอรายงานพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นการฝึกฝนที่ครูเลือกปฏิบัติด้วยตนเองตามศักยภาพ จุดเด่นจุดด้อย และโอกาสของตน 2) การพัฒนาโดยสถานศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน และ 3) การพัฒนาครูโดยหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Maneth (1988: Abstract) ได้ศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรที่วิทยาลัยต่างๆ ของรัฐแคนซัส ใน 19 แห่ง พบว่า การปฏิบัติที่ทำการมากในวิทยาลัยต่างๆ คือ การทัศนศึกษาด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมนอกสถานที่ทำงานอยู่ การแสดงผลงาน การประชุมเรื่องเทคนิคการสอน การเยี่ยมเยียนสถาบันการศึกษาอื่นๆ และการปฐมนิเทศ การปฏิบัติที่ได้รับการประเมินผลมาก คือ การทัศนศึกษาด้านวิชาชีพ การประชุมนอกสถานที่ การทำงานในวิทยาลัย การแสดงผลงาน การประชุมเทคนิคการสอนและการฝึกอบรมและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพิกา จันทไทย (2558: 158-159) ได้การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล พบว่า มีวิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน

3. การสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา ส่วนที่ 2 การ

พัฒนา มี 3 Module คือ Module 1 การวิเคราะห์หลักสูตร Module 2 การสอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และ Module 3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาไว้ 3 ชั้น คือ ชั้น 1 การประเมินก่อนการพัฒนา

ชั้น 2 การพัฒนา และชั้น 3 การประเมินหลังการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา วารินิน (2557: 78-90) ได้ศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบ มี 4 หลักการ คือ 1) สนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา 2) การยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ 3) การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา 4) ความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา 2) การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา 3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา 4) การดำเนินการตามแผนพัฒนา 5) การประเมินผลการพัฒนา 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธินันท์ ภักดีวุฒิ (2556: 125-126) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู พบว่า ด้านการสร้างโปรแกรม โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โปรแกรมพัฒนามีความเหมาะสม

มากที่สุด ส่วนหัวข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และยิ่งสอดคล้องของผลการวิจัยของพิมพ์กา จันทไทย (2558: 158-159) ได้การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล พบว่าโปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบคือ 1) ความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) โครงสร้างของโปรแกรม ระยะเวลาการพัฒนา 136 ชั่วโมง 4) วิธีดำเนินการพัฒนามีกระบวนการพัฒนา 3 ชั้น คือ ชั้น 1 เตรียมการ ชั้น 2 การพัฒนา ชั้น 3 ชั้นประเมินผล 5) เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรมประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ที่งานที่มีประสิทธิผลหน่วยการเรียนรู้ 2 กระบวนการพัฒนาที่งาน โดยมีวิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน 6) การประเมินผล และคู่มือประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล ส่วนที่ 3 การประเมินผล ผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. การประเมินโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ข้อค้นพบการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธินันท์ ภักดิ์วิบูลย์

(2556: 125-126) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและพิมพ์กา จันทไทย (2558: 158-159) ได้การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจโปรแกรมการพัฒนาที่งานครูที่มีประสิทธิผล โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมให้ครูระดับปฐมวัยตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้ในวัยเริ่มต้น

1.2 ควรมีการจัดทำโปรแกรมเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพราะโลกเปลี่ยนแปลงทุกวันจึงจำเป็นต้องปรับกิจกรรมการสอนให้ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ในสังกัดอื่นๆ เช่น สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาด จันทร์สมบัติ. (2550). *การวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ชัยยศ ชววรรณอง. (2556). *การพัฒนามาตรวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: วิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ทศนา แชมณี. (2547). *14 วิธีสอนสำหรับมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทกา วารินิน. (2557). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์ิกา จันทไทย. (2558). *การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาที่มงานครูที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา จักรแก้ว และคณะ. (2555). *การศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2556). *รายงานผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. อุดรธานี: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวทางการประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุธินันท์ ภักดิ์วุฒิ. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Maneth, P.E. (1988). Faculty development at Kansas community college and analysis of their perceived effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 40: 49-4 13-A.